NOORD-BRABANDER.

Dicere verum
Quid vetat? HORATIUS.

NOMMER 138. 'S BOSCH. DONDERDAG, 17 NOVEMBER 1831.

Engeland.

LONDEN, 11 *November.*

De ministers der groote Mogendheden hebben weder verscheiden conferentien gehouden. Gisteren moeten zij een ultimatum opgemaakt hebben, dat heden per stoomboot naar Holland zou gezonden worden.

Gisteren en heden is er op het ministerie van buitenlandsche zaken een kabinetsraad gehouden.

— Woensdag heeft de nederlandsche buitengewone gezant, baron *van Zuylen van Nyevelt,* eene lange conferentie op het bureau van buitenlandsche zaken gehad.

— De zekerheid, die men hier ontvangen heeft, dat de geschillen tusschen Holland en Belgie nog niet geschikt zijn, heeft eene geringe daling in de fondsen te weeg gebragt. Men zegt, dat Koning *Leopold* ook weigert de 24 artikelen aan te nemen, vóór dat hij als Koning van Belgie door de Mogendheden zal erkend zijn.

— De belgische minister, de heer *van de Weyer*, is heden hier uit Brussel terug gekomen.

— Het escader van den schout-bij-nacht *Warren* ligt nog in Duins, behalve Zijner Majesteits schepen de *Revenge* en de *Magicienne,* die naar Portsmouth gezeild zijn.

— Woensdag werd alhier het gerucht verspreid, dat er een man aan de *cholera* overleden was. Dit baarde veel ongerustheid; doch weldra bleek het, dat het gerucht geen geloof verdiende.

— Nog dagelijks worden in Sunderland menschen door de *cholera* aangetast en eergisteren zijn daaraan weder vier personen overleden.

Frankrijk.

PARIJS, 9 *November.*

Ontwerp van wet op het lager onderwijs, voorgedragen aan de kamer der afgevaardigden door den heer de Montalivet, *minister van het openbaar onderwijs, in de zitting van den 24 october.*

EERSTE TITEL.

Algemeene bepalingen.

Art. 1. Het onderwijs op de lagere scholen gegeven wordende, zal bevatten het zedelijk en godsdienstig onderwijs, het lezen, schrijven, de fransche taal, het rekenen, het wettige stelsel der maten en gewigten, en, volgens de middelen der plaatsen, de teekenkunst, de landmeet-kunst en de kennis der aardrijkskunde en geschiedenis. Het goedvinden der huisvaders zal altoos geraadpleegd en gevolgd worden in hetgeen de deelneming hunner kinderen aan het godsdienstig onderwijs betreft.

Art. 2. De lagere scholen zijn of gemeente- of bijzondere scholen. Zij worden onder de bescherming en het toezigt van een kosteloos comité van lager onderwijs geplaatst.

TWEEDE TITEL.

Over de comité's van lager onderwijs.

Art. 3. Er zullen, volgens de bevolking en de behoeften der localiteiten een of meer kostelooze comité's van lager onderwijs in elk arrondissement van sous-prefecture bestaan.

Art. 4. Elk comité zal zamengesteld zijn, uit ten minste 12 en ten hoogste vijftien leden. Van regtswege zullen leden van het comité zijn: de maire der gemeente, waar het comité zijne zittingen zal houden; de vrederegter, welke in die gemeente zijne zitting houdt; de pastoor van de hoofdplaats des cantons en de leeraar of de oudste der leeraars van elke bij de wet erkende godsdienstige gezindheid, welke aldaar insgelijks zijn verblijf houdt. De andere leden van het comité zullen door den rector der academie, met goedkeuring van den prefect gekozen worden. De leden buiten de leden van regtswege, zullen om de twee jaren voor de helft vernieuwd worden. Het comité van lager onderwijs zal niet kunnen beraadslagen, dan wanneer er ten minste één meer dan de helft der leden tegenwoordig zijn.

Art. 5. De prefect, de rector en de inspecteur der academie in hun tournée zijnde, hebben het regt om de comité's buitengewoon bijeen te roepen en in dezelve voor te zitten. De sous-prefect is van regtswege lid der comité's van zijn arrondissement en bekleed daarin het voorzitterschap.

Art. 6. Te Parijs zal, voor elk municipaal arrondissement een comité bestaan. De leden van regtswege zullen zijn de maire, de vrederegter van het arrondissement, de pastoor van het canton, de predikant of de oudste van de protestantsche predikanten en de provisoor of de oudste der provisoren van een collegie, hetwelk zich binnen het arrondissement mogt bevinden. De andere leden zullen door den minister van openbaar onderwijs in persoon benoemd worden.

Art. 7. In de plaatsen, waar meer godsdienstige gezindheden bestaan, zullen zoo vele comité's kunnen opgerigt worden, als er verschillende eeredienstεn zijn. In dat geval zal elk der leden, die zulks van regtswege zijn, plaats nemen in het voor zijne godsdienstige gezindheid opgerigte comité.

DERDE TITEL.

Over de byzondere lagere scholen

Art. 8. Elke associatie, welke voornemens is onderwijzers en onderwijzingen voor de lagere scholen te vormen, zal moeten geautoriseerd zijn door eene koninklijke ordonnantie in staatsraad gegeven en in het *bulletin der wetten* geplaatst. Deze formaliteit vervuld zijnde zal zij de onmiddellijke administratie hebben van de gestichten, welke zij zal hebben gefundeerd, onverminderd het wettige toezigt.

Art. 9. Het kosteloos comité van lager onderwijs heeft het regt van toezigt over de door partikulieren gehouden wordende scholen. Het moet over dezelve speciaal toezigt houden omtrent alles wat betrekking heeft op de gezondheid, de publieke orde en zeden. Hetzelve zal zijne berigten, in de gevallen voorzien bij art. 12 en 13 der tegenwoordige wet aan het publiek ministerie mededeelen. Al deszelfs beraadslagingen worden aan den prefect en den rector ter hand gesteld.

Art. 10. Elk een, die ten minste achttien jaren oud is, en het genot der burgerlijke regten geniet, zal het beroep van onderwijzer in de lagere scholen kunnen uitoefenen, onder voorwaarde, dat hij aan den maire der gemeente, waar hij hetzelve zal willen uitoefenen, zal overgeven en in naam der wet doen vertoonen: 1°. Een brevet van bekwaamheid, verkregen na een openbaar examen voor eene commissie van drie leden, jaarlijks zamengesteld wordende in elka hoofdplaats van het departement, door den rector der academie; 2°. certificaten van goed gedrag en zeden, afgegeven, op het attest van drie municipale raden, door den maire der gemeente of der gemeenten, waarin hij sedert drie jaren zijn verblijf zal gehouden hebben.

Art. 11. Onbevoegd om school te houden zijn: 1°. de veroordeelden tot lijfstraffelijke of onteerende straffen, of die, welke den burgerlijken dood medebrengen; 2°. de veroordeelden in correctionele politie, wegens diefstal, escroquerie, eenvoudig bankroet, misbruik van vertrouwen, wegens ontvreemding door openbare bewaarders gepleegd en wegens aanslag op de zeden.

Art. 12. Een ieder, die zonder de bij art. 10 der tegenwoordige wet voorgeschrevene formaliteiten te hebben vervuld, eene school voor het lager onderwijs zal geopend hebben, zal voor de correctionele regtbank van de plaats, waar het misdrijf gepleegd is, vervolgd en tot eene boete van 50 tot 100 franken veroordeeld worden. Zijne school zal gesloten worden. Ingeval van herhaling van misdaad zal hij veroordeeld worden tot eene opsluiting van 14 dagen tot eene maand, en tot eene dubbelde boete.

Art. 13. Elk onderwijzer, die, door daden van een slecht gedrag of van onzedelijkheid, zijn karakter zal hebben ten toon gesteld, zal, op den eisch van het comité van openbaar onderwijs, kunnen gebragt worden voor de burgerlijke regtbank van het arrondissement en aan hem voor eenen tijd of voor altoos, de uitoefening van zijn beroep worden ontzegd. De regtbank zal de partijen hooren en in de raadkamer het vonnis opmaken. Indien er appel plaats heeft, zal hetzelve voor het koninklijk hof gebragt worden; hetzelve zal insgelijks door het hof in de raadkamer bijeen gekomen, bepaald worden; in geen geval zal dit appel suspensief wezen. Dat alles zal plaats hebben, onverminderd de vervolgingen en straffen, wegens misdaden, wanbedrijven of door het strafwetboek voorziene overtredingen in de uitoefening van het beroep van onderwijzer gepleegd.

VIERDE TITEL.

Gemeente-scholen voor het lager onderwijs.

Art. 14. Elke gemeente is gehouden om, of op zich zelve of door zich met eene naburige gemeente te vereenigen, te zorgen, dat de kinderen, welke dezelve bewonen, het lager onderwijs genieten en dat de behoeftige kinderen dit onderwijs kosteloos ontvangen.

Art. 15. Niemand zal tot gemeente-onderwijzer kunnen benoemd worden, indien hij niet bewezen heeft, dat hij alle bij art. 10 der tegenwoordige wet vastgestelde voorwaarden vervult.

Elke gemeente-onderwijzer wordt, buiten het geval, bij art. 21 voorzien, door den maire gekozen, onder goedkeuring van het comité van het lager onderwijs, hetwelk van de benoeming aan den prefect van het departement en aan den rector ten spoedigste verslag zal moeten geven. Tot gemeente-onderwijzer kan niet gekozen worden, al wie zich mogt bevinden in een der bij art. 11 voorziene gevallen.

Art. 16. Aan elken gemeente-onderwijzer zal bezorgd worden: 1°. eene verblijfplaats, welke behoorlijk zal zijn ingerigt zoowel om tot woonplaats voor den onderwijzer als tot eene school om de kweekelingen te ontvangen, te dienen; 2°. een vast tractement, waarvan het *minimum* 200 franken zal bedragen.

Art. 17. De gemeente-onderwijzer zal *gratis* alle kweekelingen der gemeente of vereenigde gemeenten moeten aannemen, welke de municipale raden op eene jaarlijksche lijst zullen hebben aangeduid, als geen schoolgeld kunnende betalen. Hij zal van elken op deze lijst niet ingeschrevenen kweekeling eene maandelijksche belooning ontvangen, waarvan het bedrag alle vijf jaren door het munipaal gezag zal worden bepaald, en ingevorderd op denzelfden vorm en onder dezelfde regels als de publieke belastingen.

Art. 18. In elke gemeente, waarin nog geene lagere school bestaat, hetzij van de gemeente, hetzij door eenige bijzondere dotatien gesticht; zal de municipale raad in deszelfs eerstkomende vergadering delibereren over de middelen om er eene daar te stellen. Zoodra de keuze van eene daarstelling overeenkomstig art. 15 zal gedaan zijn, zal de municipale raad moeten worden bijeengeroepen en gehouden zijn, om bij gebrek aan de gewone middelen, tot de oprigting van de lagere gemeente-school, eene heffing te stemmen tot op de som van 5 additionele centimes bij de hoofdsom der directe belastingen der gemeente. De prefect zal aan den algemeenen raad den staat der gemeenten voorleggen, welke zelfs door middel van deze bijdrage van 5 centimes, hetzij op zich zelve, hetzij door de vereeniging van meerdere gemeenten, geen voegzaam locaal, noch genoegzaam tractement voor den onderwijzer mogten hebben kunnen verzekeren. De algemeene raad zal, ten einde de voor het lager onderwijs noodzakelijk erkende uitgaven, het departement tot met één centime belasten. Wanneer de aan de gemeenten en departementen opgelegde centimes niet zullen voldoende zijn, zal de minister van het openbaar onderwijs jaarlijks eene bijdrage bepalen op het crediet voor het lager onderwijs op het budjet van den staat gebragt; er zal jaarlijks een verslag omtrent het gebruik der fondsen deswegens toegestaan, bij het voordragen van het budjet gevoegd worden.

Art. 19. In iedere gemeenten, waarin reeds eene lagere gemeente-school bestaat, zal de municipale raad, indien het door den onderwijzer bewoonde locaal niet geschikt is, of, indien deszelfs vaste tractement het *minimum* niet bereikt, in hare eerste zitting moeten stemmen tot op de som van 5 centimes, bestemd om hem een geschikt gebouw en dat tractement te verzekeren. Ingeval de 5 centimes niet genoegzaam mogten zijn, zal de som, overeenkomstig het voorgaande artikel, worden aangevuld.

Art. 20. Onderscheidene municipale raden zullen elkander kunnen verstaan, ten einde eene gemeenschappelijke school op rigten. In dat geval zal het comité van lager onderwijs de gemeente benoemen, waarin de school zal moeten worden opgerigt en den onderwijzer verkiezen.

Art. 21. De staat der gemeenten, welke van onderwijzers beroofd zijn, zal door den prefect opgemaakt en door hem aan den algemeenen raad van elk departement worden onderworpen, in de eerste zitting, welke op de afkondiging der tegenwoordige wet zal volgen. De algemeene raad zal die gemeenten aanwijzen, welke zich in den loop van het volgende jaar van eenen onderwijzer zullen moeten voorzien, en, ingeval zij in desen in gebreke mogten blijven, zal de benoeming van den gemeente-onderwijzer aan den rector der academie behooren, en die gemeente zal gehouden zijn om zich, overeenkomstig art. 18, te belasten.

Art. 22. De gemeenten zullen, zoodra zij van eenen onderwijzer voor de lagere scholen zullen voorzien zijn, jaarlijks in de kassen der arrondissements-ontvangers eene som storten, gelijkstaande aan het twintigste gedeelte van het vaste tractement van elken gemeente-onderwijzer, welke som in rente op het rijk zal worden geplaatst, ten einde aan de gemeente-onderwijzers pensioenen van retraite te verzekeren, hetzij na dertig jaren volbragten diensttijd, hetzij na ten minste tien jaren dienst, in geval van ziekte en ongemakken, welke zij in den loop hunner bedieningen mogten hebben bekomen en welke hen verhinderen dezelve voort te zetten. Echter zal geene van die pensioenen mogen verleend worden voor den 1 januarij 1836, en op dat tijdstip zal derzelver bedrag, naar evenredigheid der dienstjaren en bepaalde tractementen, bij eene koninklijke ordonnantie daargesteld worden. De pensioenen zullen vervolgens geliquideerd worden door den minister van openbaar onderwijs en eerediensten, op het advies van het cantons-comité der laatste verblijfplaats van elken onderwijzer.

Art. 23. Bij elke gemeente-school zal *een raad van plaatselyk toevoorzigt* zijn, zamengesteld uit den maire, den pastoor of predikant en uit drie municipale raden der gemeente, door den municipalen raad te benoemen. De opzieners zullen geregeld de school hunner gemeente bezoeken, en aan het comité den uitslag van hun bezoek mededeelen. Zij zullen zitting en raadgevende stem hebben in het comité, wegens elke zaak van belang, die op de school van hunne gemeente betrekking heeft.

Art. 24. De lagere gemeente scholen zullen onder het bestuur staan van de kostelooze comité's, ingesteld bij art. 3 en volgende der tegenwoordige wet. Deze comité's zorgen dat het onderwijs in dezelve aan alle kinderen der armen gegeven worde. De verkiezingen der onderwijzers worden door dezelve geverifieerd en goedgekeurd; zij vorderen alle noodzakelijke verbeteringen, en geven aan het bevoegde gezag de behoeften der school te kennen.

Art. 25. Ingeval van verzuim uit gewoonte of groven misslag van eenen gemeente-onderwijzer, zal het comité, na den onderwijzer gehoord of behoorlijk geroepen te hebben, hem eene berisping geven, en zijne schorsing in de uitoefening van zijnen post voor eene maand, en zelfs zijne afzetting kunnen uitspreken. De onderwijzer zal veertien dagen hebben om zich tegen deze uitspraak voor den academischen raad te voorzien.

Art. 26. Behalve de lagere scholen tot elken ring eener gemeente behoorende, zullen er in elke academie, na beraadslaging der municipale raden, eene of meer klassen of normaal scholen worden opgerigt, bestemd om onderwijzers voor de lagere scholen te vormen. De directeurs van die lagere normaal scholen zullen door den minister van openbaar onderwijs benoemd en uit de algemeene op het budget van den staat voor het lager onderwijs gebragte fondsen, betaald worden.

Art. 27. In alle plaatsen, waar gemeente-scholen van meisjes bestaan, zullen dezelve onder het toezigt der cantons-comité's geplaatst worden, en zulks door de tusschenkomst der dames opzigteressen.

Parijs den 24 october 1831.

Ofschoon op deze wet nog al gegronde aanmerkingen te maken zijn, en zij bij de deliberatien veranderingen kan en zal ondergaan, zoo blijkt daar evenwel uit:

1°. Dat het gouvernement bedacht is en het voor zich als eenen pligt beschouwd om te zorgen, dat in elke gemeente de gelegenheid worde geopend om het lager onderwijs te ontvangen.

2°. Dat ten deze gezorgd worde voor de behoeftige klasse, die buiten het vermogen is daarvoor om te betalen.

3°. Dat het aan een ieder, die daartoe de vereischte geschiktheid heeft, wordt vrijgelaten eene school voor het lager onderwijs op te rigten, en dat er ten deze alzoo eene mededinging erkend wordt.

4°. Dat ook erkende associatien de bevoegdheid worde toegekend om scholen op te rigten, waarover het beheer aan dezelve wordt overgelaten; zoodat die der christelijke Broeders, die reeds zoo veel nut gesticht heeft, zal kunnen in stand blijven.

5°. Dat in gemeenten, waarin onderscheidene godsdienstige gezindheden bestaan, de bevoegdheid wordt erkend om ook afzonderlijke scholen voor dezelve op te rigten.

6°. Dat de meisjesscholen meer onmiddelijk onder een vrouwelijk toevoorzigt worden gesteld.

— De minister van openbaar onderwijs en eerediensten wikkelt zich in eenen weg, waarvan het verre is alle zwarigheden te voorzien. Wij weten, dat het grootste gedeelte der personen, welke hem door de bisschoppen, voor de pastorijen en kanunnikaten, zijn voorgedragen, tegenkantingen ondervinden, welke door niets kunnen geregtvaardigd worden. Nu eens is het hunne gewaande verkleefdheid aan de ultramontaansche gevoelens, dan weder hunne ongenegenheid voor de omwenteling van 1830, somwijlen hunne gewaande neiging, om de ingevingen van eenen onstuimigen en woelzieken geest te volgen. En bij wien put men die kostelijke berigten? Bij eenen prefect, die in geene regtstreeksche betrekking met de geestelijken staat, en die hen bijna altoos niet anders kent, als door de vooroordeelen, welke hem door vijandige menschen worden ingeblazen. De bisschoppen zijn niet weinig verwonderd te vernemen, dat priesters, die zij altoos verstandig, bedaard, vreemd aan de intrigues en dikwijls zelfs aan alle staatkundige discussie gezien hebben, worden verdacht van een overdreven hoofd, gevaarlijke gevoelens, enz., te bezitten. Een ander, die zich onthouden heeft van partij te trekken voor de sedert vijf of zes jaren door eenige schrijvers gedrevene stellingen, wordt als een ultramontaan aangeklaagd. Was hij dit al eens, wat hebt gij dan tegen hem te zeggen, zoo lang hij aan de wetten onderworpen is en de orde niet stoort? Moet men voorts zich op leeken, die vol van vooroordeelen zijn, beroepen, omtrent geschillen, die het grootste gedeelte van hen niet verstaan? Men verzekert ook dat een minister van dertig jaren eenen priester te jong vind om pastoor te zijn, indien hij geene halve eeuw levens telt. Al die krakeelen waren onder het keizerlijk gouvernement, hetwelk voorzeker niet gezind was om zijn gezag voor den grond te werpen, onbekend; zij waren onbekend onder *Lodewyk XVIII* en *Karel X;* het werd voor de regering der zoogenaamde vrijheid bewaard, om ons daarmede te begunstigen. (*Ami de la Religion*)

— De president van den raad van ministers, laat langzamer-

hand het denkbeeld van eene promotie van pairs varen; het schijnt dat bij oppositie daartegen vindt tot in zijn eigen huishouden toe.

— In de koninklijke bibliotheek is een groote diefstal gepleegd. Drie duizend gouden medailles, tot de verzameling der romeinsche Keizers behoorende, zijn gestolen. Het verlies is onberekenbaar, daar onder die penningen allerzeldzaamste gevonden werden.

Nederlanden.

'sHERTOGENBOSCH, 16 *November*.

Gisteren heeft prins *Alexander* der Nederlanden, vergezeld van hoogstdeszelfs gouverneur, het groot burger- en militair hospitaal met een bezoek vereerd; in de kamer, waarin de overgebleven gewonde militairen zich bevonden, heeft hij deze brave lijders bijna alle aangesproken; de heer chirurgijn-majoor *van der Velden*, maakte Zijne Hoogheid met onderscheidene omstandigheden omtrent eenigen bekend. Zijne Hoogheid heeft daarna met de heeren aanwezige regenten het geheele gesticht bezigtigd, en bij zijn vertrek aan dezelve hoogstdeszelfs tevredenheid betuigd en den heer chirurgijn-majoor voor zijne goede zorgen bedankt.

— In het ontwerp van wet omtrent de schatkist-billetten zijn ten gevolge der bedenkingen, vervat in de processen-verbaal der afdeelingen van de tweede kamer der staten-generaal, die wijzigingen en veranderingen gemaakt, welke behoudens het wezen der zaak en in overeenstemming met het bedrag van den post bij de begrooting uitgetrokken, kunnen worden toegegeven; terwijl overigens op de bedenkingen, in de processen-verbaal ten aanzien van de wet voorkomende, door het gouvernement in eene gedrukte memorie is geantwoord:

1°. Dat het uitbreiden van het gebruik der schatkistbilletten (waarmede thans ongeveer de helft der gewone belastingen betaald worden) onraadzaam is, ten einde niet geheel bij de schatkist verstoken te blijven van het inkomen van gereede gelden, welke alleen voor sommige betalingen zijn geschikt.

2°. Dat men aan drie maandelijksche boven maandelijksche uitlotingen de voorkeur blijft geven, ook in het belang der houders, die bij zoo kort op elkander volgende lotingen tot eene dikwijls herhaalde verificatie en vergelijking van de nommers worden verpligt en, bij gering verzuim daaromtrent verlies van renten zouden lijden.

3°. Dat het bepalen der uitloting tot de schatkist-billetten van 500 en 1000 gulden een onderscheid in dit opzigt zou daarstellen tusschen de onderscheiden soorten van dat papier, waarvan de invloed moeijelijk vooraf te berekenen is, en dat men altoos verkieslijk blijft achten eene uitloting zoodanig ingerigt, dat elke soort van schatkist-billetten, naar mate van het kapitaal dat van zoodanige soort is gecreëerd, daarbij eene gelijke kans verkrijge.

4°. Dat eene spoedige toevloeijing van biljetten van 50 gulden in de schatkist voorzeker, bij het vermeerderen van hun getal zal moeten volgen; dan dat de ondervinding heeft geleerd dat het ondoenlijk is, op eene regelmatige wijze de betalingen in schatkist-billetten te doen, zonder meer van deze kleinste soort beschikbaar te verkrijgen; terwijl echter het daarstellen van nog lagere soorten niet aannemelijk voorkomt, als wederom geheel nieuwe uitkomsten omtrent den omloop kunnende geven; en

5°. Dat het geven van de bevoegdheid, om schatkist-billetten van 1000 en 500 gulden in kleinere te verwisselen, niet raadzaam toeschijnt, en indedaad, bij den tegenwoordigen stand van zaken, een onverwacht voordeel zou verschaffen aan dien kooper van grootere schatkist-billetten, die dadelijk in de gelegenheid zijn mogt om de verwisseling tot stand te brengen; terwijl de bezitter van kleine schatkist-billetten, door eene toenadering van de prijzen, er waarschijnlijk eenigermate door zou verliezen.

Uit een overzigt van de operatien, ten aanzien der schatkist-billetten op den 1 october 1831, blijkt, dat op dat tijdstip in portefeuille waren voor *f* 1,455,00 schatkist-billetten van 1000 gulden; *f* 1,397,500 schatkist-billetten van 500 gulden; *f* 2,237,500 schatkist-billetten van 100 gulden, en *f* 518,150 schatkist-billetten van 50 gulden; totaal *f* 5,608,150. In omloop waren op dat tijdstip *f* 2,045,000 schatkist-billetten van 1000 gulden; *f* 4,602,500 schatkist-billetten van 500 gulden; *f* 2,262,500 schatkist billetten van honderd gulden en *f* 484,850 schatkist-billetten van *f* 50, hetwelk te zamen een kapitaal van 15,000,000 gulden uitmaakt.

Aan de afdeelingen van de tweede kamer der staten generaal is medegedeeld, het navolgende gewijzigd ontwerp van wet wegens de schatkist-biljetten.

«WIJ WILLEM, enz.

» Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

» Alzoo wij in overweging hebben genomen, dat, volgens het tweede gedeelte van artikel 20 der wet van den 22 november 1830 (*Staatsblad* n° 81), in den loop der gewone zittingen van de staten-generaal van 1831 en volgende jaren zal worden bepaald, of, en tot welk bedrag, de schatkist-biljetten bij die wet daargesteld, zullen worden ingetrokken, en dat het kapitaal van een millioen guldens, hetwelk in schatkist-biljetten van vijftig gulden, volgens het 16de artikel van opgemelde wet, kan worden uitgegeven, ongenoegzaam is bevonden ter bereiking van het doel dier wet met dezelve;

» Zoo is het, dat wij, den raad van state gehoord, en met gemeen overleg der staten-generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk wij goedvinden en verstaan bij deze:

» Art. 1. De som van een millioen vijfmaal honderd duizend gulden, bij de begrooting van 1832 te brengen voor de renten en intrekking der schatkist-biljetten over dat jaar, zal, behalve voor de rentebetaling, worden besteed:

1°. Tot aflossing, bij loting, eener som van een honderd vijftig duizend gulden, telken drie maanden van het kapitaal der schatkist-biljetten, aanvangende met de maand maart 1832.

2°. Tot aflossing, insgelijks bij loting, van zoodanig kapitaal der schatkist-biljetten, als na de rentebetaling en de evengemelde aflossing met het overschot der voorzeide somme van *f* 1,500,000 zal kunnen worden verkregen. — Deze aflossing zal plaats hebben in de maand januarij 1833.

» De als voorschreven uitgelotene schatkist-biljetten, zullen geene rente meer geven na de maand, in welke de uitloting heeft plaats gevonden, en in welke ook openbare aankondiging van de uitgetrokken nommers zal plaats hebben. Zij zullen dadelijk naar derzelver aflossing ter algemeene rekenkamer worden overgebragt om te worden vernietigd. Van het bedrag der vernietigde schatkist-biljetten, zal aan de staten-generaal worden kennis gegeven.

» Art. 2. Het kapitaal van een millioen gulden schatkist-biljetten van vijftig gulden, zal gebragt worden tot drie millioen, tegen intrekking en vernietiging van twee millioenen gulden schatkist-biljetten van hooger som.

» Lasten en bevelen, enz.»

— Men verneemt dat bij eene resolutie van den minister van financien, van den 1sten dezer, den gouverneur is aangeschreven, dat uit hoofde van het aanhangig zijn van een ontwerp van wet omtrent het personeel, de aanschaffing van het benoodigde materieel voor de personele belasting van 1832, onraadzaam wordt geacht. Van de andere zijde is te kennen gegeven dat de voorgestelde nieuwe bepalingen omtrent de heffing van het patentregt, niet van dien aard zijn, om de aanschaffing van de benoodigde stukken uit te stellen.

— In den nacht tusschen zondag en maandag barste te Amsterdam, in de Kalverstraat, in het huis, bewoond wordende door eenen winkelier in manufacturen, *Zeldenrust*, een hevige brand uit, die men weinig woedender gezien heeft. De spuiten, ten getalle van 19, met vliegende snelheid aangebragt, begonnen juist water te geven toen de gevels der tegenoverstaande huizen in brand waren geslagen. Door den fellen wind was aan het redden van het huis niet te denken, slechts de rondom gelegene woningen werden bespoten, die dan ook, uitgenomen eenige die een weinig zijn beschadigd, behouden zijn gebleven. Intusschen zijn de huisgenooten en kinderen, ten getalle van 10, (op twee en eene meid na, die waarschijnlijk in de vlammen zijn omgekomen) benevens de bewoner gered. Man en vrouw zijn beide uit de tweede verdieping gesprongen en in een deken opgevangen, doch de vrouw is kort daarop, waarschijnlijk van de schrik, gestorven; de man, zegt men, is zinneloos. De oorzaak van den brand is niet bekend.

— De regtbank van politie heeft den bankier *Rothschild* tot 48 uren gevangenis straf veroordeeld, uit hoofde hij zijne cabrioletten niet heeft laten nommeren, ofschoon hij vroeger reeds wegens deze verwaarloozing der reglementen van policie tot eene boete verwezen was.

— De echtgenoote van den beroemden *Delille*, vertaler van den *Virgilius* en *Milton* is, na eene lange en smartelijke ziekte te Parijs overleden, zeventig jaren na den dood haars echtgenoots, wiens nagedachtenis nog dagelijks het onderwerp harer godsdienstige vereering was.

— Uit Zwitserland schrijft men, dat een van de aanvoerders der muiters te Neuchâtel, *Bourquin* genaamd, zich aan den kommissaris van den Koning der Pruissen, den generaal *Pfuel*, heeft onderworpen. — Men twijfelt niet of de orde zal in dat kanton spoedig hersteld zijn.

— Een berlijnsch dagblad meldt het volgende aangaande de *cholera* in gemelde stad.

Het verdient opmerking, dat van 881 zieken, er 89 kinderen van het mannelijk geslacht, en slechts 50 meisjes zijn. Van 1000 personen, die door de *cholera* zijn aangetast, telt men er 71 onder de ambtenaren, geneesheeren, onderwijzers, kunstenaars, kooplieden, fabrijkanten, renteniers en hunne huisgezinnen; van dezelve zijn er 52 gestorven; onder de mindere ambtenaren, 28 zieken en 14 dooden; onder de werklieden, als wevers, enz., 315 zieken en 205 dooden; onder de schuitenvoerders 51 zieken en 45 dooden; de ambachtslieden 187 zieken en 119 dooden. Van de zieken-oppassers, de dragers en doodgravers zijn er slechts 25 gevallen van ziekte en 8 dooden

geweest. Onder de militairen telt men slechts 18 zieken en 10 dooden.

DAGBLADEN.

In de provincie New-York (Vereenigde Staten van Noord-Amerika) worden niet minder dan 234 verschillende dagbladen uitgegeven, welke verdeeld zijn in

70 die vóór het gouvernement schrijven,
80 tegen hetzelve, en
84 die zich onzijdig houden.

Alleen in de stad New-York worden er 46 gedrukt, en wel

11 dagelijks, (slechts 5 minder dan in Parijs)
10 tweemaal 's weeks,
34 wekelijks, en
1 om de 14 dagen.

Het getal exemplaren, die op dezelve gedrukt worden, bedraagt

in de provincie 24,536,000
en in de stad 9,536,500

waarvoor jaarlijks 33,000 riemen papier benoodigd zijn, hetwelk men gemiddeld kan berekenen op 180,000 gulden.

Brief van sir *Charles Bagot* aan het *foreign office* (ministerie van buitenlandsche zaken) te Londen.

's Hage, 21 october 1831.

« MILORDS.

» De bode *Meates* is gisteren namiddag alhier aangekomen en heeft mij de depêches van uwe lordschap, n°. 51 en 52 van den 18 dezer behandigd. Ik heb mij terstond naar mijnheer *Verstolk* begeven, en hem, uit naam der regering van Z. M., en ook uit naam van alle de in de londensche conferentie vereenigde Mogendheden, verzocht, mij in staat te stellen, om hun, zonder tijd te verliezen, eenige bepaalde verzekering te geven van de voornemens des Konings, na het eindigen van den wapenstilstand, aanstaande woensdag 25 dezer.

» Mijnheer *Verstolk* heeft op zich genomen, om onverwijld den Koning te gaan spreken, en is omstreeks den avond op bevel van Z. M. bij mij gekomen, om mij te berigten, dat Z. M. nog geenerlei besluit had genomen, en, dat hij, gevolgelijk, mij geenerlei antwoord kon geven.

» Ik zeide aan den heer *Verstolk* dat, naar mijne overtuiging, Z. M. volkomen vrij was, om over dit onderwerp ophelderingen te geven, of te weigeren; dat zulks eene ter zijne verkiezing gelatene zaak was, maar dat ik te kort doen zoude aan hetgeen ik aan Z. M. of aan mijne regering en aan de in conferentie vereenigde mogendheden, verpligt was, indien ik voor hem verborgen hield, dat het stilzwijgen van Z. M. op dit stuk, naar hetgeen ik vernomen had, maatregelen zoude kunnen aanbrengen, die in hunne gevolgen, op eene bedenkelijke wijze nadeelig voor zijn land zouden kunnen zijn; dat het van mijnen pligt zijn zoude geen oogenblik te verliezen, om eenen koerier naar Brussel en Londen af te vaardigen, met de tijding der onzekerheid, die alsnu dit gewigtig punt scheen te omsluijeren, en dat, het voornemen kennende, waarin de vijf mogendheden waren, om, in geen hoegenaamd geval, de hervatting der vijandelijkheden van Holland tegen Belgie te dulden, het onmisbare uitwerksel mijner depêche bestaan zoude in aan die vijf mogendheden, wier middelen van tegenkanting tegen de vijandelijke ontwerpen welke Z. M. mogt kunnen vormen, van dien aard worden zouden, dat dezelve onmiddellijk zouden in werking gebragt, een wantrouwen jegens des Konings wezenlijke voornemens in te boezemen, hetwelk voor Z. M. geene reden meer tot bevreemding of klagte zoude kunnen zijn.

» Mijnheer *Verstolk* antwoordde, dat dit eene zaak was, ten eenenmale tot de bevoegdheid dier Mogendheden behoorende, dat het hen vrij stond om, ingeval de Koning maatregelen nam, enz., zich daartegen te wapenen, en dat haar evenzeer vrij stond zich tegen zijn stilzwijgen te wapenen; dat de Koning niet gehouden was aan dezelve reeds vooraf zijne voornemens tegen het tijdstip van het einde des wapenstilstands te doen kennen, en dat, zelfs indien hij daartoe gehouden was, er in de tegenwoordige tijden menigvuldige omstandigheden zouden kunnen opkomen, die de voornemens, welke Z. M. had doen kennen, zouden moeten wijzigen.

» Bevindende hebbende dat het niet mogelijk was uit mijnheer *Verstolk* eenig antwoord op mijne mededeeling te trekken, liet ik niet na van hem bij herhaling te zeggen, dat ik eenen koerier naar Engeland zoude zenden, om aan uwe lordschap zakelijk mede te deelen wat hij mij gezegd had, en dat ik genoodzaakt zoude zijn, dezelfde boodschap aan Zr. Ms. ambassadeur te Brussel te zenden.

» Dienvolgens zend ik aan uwe lordschap deze depêche met den koerier *Littlewood*, onder convert van sir *R. Adair*.

» Ik moet aan uwe lordschap melden, dat, niettegenstaande de weigering des Konings, om mij de door uwe lordschap verlangde verzekering te geven, ik echter geene reden heb om te gelooven, dat hij voor het tegenwoordige eenig hoegenaamd voornemen hebbe om de vijandelijkheden tegen Belgie te hervatten.

Ik heb de eer, enz. (Geteekend) CH. BAGOT.

Aan mynheer den Uitgever van de Nieuwe Amsterdamsche Courant *en* Algemeen Handelsblad.

MIJNHEER!

Het zijn de belgische Courantiers, die den brand hebben gesticht!

Caretje *aan zyn zusje, sprekende over het bombardement van Antwerpen.*

Bij het daarstellen van eene nieuwe courant, is het de mode, zoowel als in alle andere zaken, die men begint, veel goeds te beloven. Zoo zult gij schrijven over koophandel, best; over staatkunde, ook goed; schrijf, mijnheer! wij zullen u lezen en zelfs met genoegen, wanneer het wel en gepast is geschreven. Tegen dit laatste punt hebt gij echter al gezondigd in, het overnemen van dat schandelijk stuk tegen de Noord-Brabanders, in het 7de nommer van uwe nieuwe courant. De verontwaardiging is deswege ook algemeen. De hervormde verdraagzame en wezenlijke staatsmannen zeggen rond uit, dat het een onverdraagzaam, onstaatkundig en twiststokend artikel is, — en dat, indien gij zoo voortgingt, het even zoo erg zonde zijn, als of gij met eene brandende toorts in de hand rondloopende, alles in ligte laaije vlam zettede. Drukt dus zulke taal niet meer voor uw belang en onze gerustheid, wij houden van vrede, ook *pax tecum*. Dit verzoeken wij u in goeden ernst, of wij zullen, niet alleen door de couranten van Frankrijk, Duitschland en Engeland, de geheele wereld bekend maken dat wij onverdraagzame broeders hebben, terwijl de constitutie en het gouvernement alle godsdiensten, zonder onderscheid, beschermen en vrij laten, maar wij zullen met de constitutie en andere repressieve wetten in de hand, u, drukker en uitgever, voor de regtbanken vervolgen.

MIJNHEER,

Ik heb de eer te zijn uwed. dienaar,
X. X.
Een vriend van goede couranten.

BEURSBERIGT.

PARYS, 10 *November*.

4½ URE NA DE BEURS. De 3 pCts., die tegen het einde der beurs eensklaps williger waren geworden en op 67,85 gebleven, hebben na de beurs eene verdere rijzing ondergaan. Op dit oogenblik is er nog veel vraag voor 68,22½, dat is 37½ pCt. meer dan de sluitkoers. Men houdt zich tegenwoordig aan de beurs voornamelijk bezig met Engelands inwendige aangelegenheden, ook nog wel met de 24 artikelen; doch dit laatste onderwerp is zoodanig afgezaagd, dat dit op de fondsen geenen invloed meer uitoefend.

— Een Beursberigt uit Weenen meld: « De tijding dat de Belgen tot de besluiten van de londensche conferentie toegetreden zijn, en de 24 artikelen aangenomen hebben, heeft eene rijzing in de fondsen te weeg gebragt. »

LONDEN, 12 *November*.

Het beursberigt van de *Courrier* van den 11 dezer luidt als volgt: de bestaande twijfel omtrent de vereffening der belgische kwestie wordt, zoo wij uit heden morgen ontvangen fransche brieven zien, ook te Parijs gevoed, waardoor eene geringe daling in de fransche fondsen is te weeg gebragt, zijnde de 3 Cts. ll. woensdag op 67 fr. 70 gesloten. De op gisteren aan onze effectenbeurs ondervonden daling in de geconsolideerden was ¾ pCt. Heden was de openingsprijs 82¼ a 82⅜, en thans (12 ure) 82⅛ en, ten half twee ure 81⅞ a 82.

BEKENDMAKING.

108. * J A N N O R B E R T G O O L E N, Vendumeester te 's Bosch, zal op Dingsdag, den 24 November 1831 en volgende dagen, des namiddags ten 2 ure, ten zijnen huize Verkoopen

Eene Considerabele Partij G A L A N T E R I E G O E D E R E N, bestaande in:

Fraaije S P I E G E L S, P L A T E N achter G L A S, P O R C E L E I N E N S E R V I E S E N, Fijn Geslepen G L A S W E R K, Verlakte en Geplatineerde G O E D E R E N, Extra Fraaije L A M P E N en B L O E M V A Z E N met S T O L P E N, Mahognie L I K E U R K E L D E R S, N A A I en L E P E L D O O S J E S en meer andere soortgelijke G O E D E R E N, welke daags te voren, 's morgens van 10 tot 12, en 's namiddags van 2 tot 4 ure te zien zijn.

Te 's Hertogenbosch, bij de *GEBROEDERS LANGENHUYSEN*, drukkers en uitgevers.